

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

V dubnu až září 2018 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc záchranný výzkum polykulturní lokality na ploše stavby budoucí infrastruktury v Olomouci-Slavoníně (p. č. 533/202, 533/208, 533/218, 533/248). Lokalita leží na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 211–212 m. Výzkumy navázaly na předchozí aktivity v letech 2004, 2008, 2013, 2016 a 2017 (Kalábek 2004, 2014, 2017, 2018, Vránová 2009). Na skryté ploše o velikosti 0,27 ha bylo prozkoumáno 38 sídlištních objektů datovaných do eneolitu (jordanovská kultura) a 232 kostrových a žárových hrobů z eneolitu (kultura se šňůrovou keramikou), KLPP a latěnu.

Většina zachycených objektů náleží již známému jordanovskému sídlišti. Jsou zde zastoupeny zásobní jámy, soujámí a pozůstatky dvou či tří nadzemních domů (struktura 7 a 9). Domy byly vymezeny obvodovými žlábkami s půdorysem ve tvaru velkého U. Dochovaný rozměr struktury 7 dosahuje minimálně 14,3 m délky a 5,6 m šířky s orientací SSV-JJZ a struktura 9 dosahuje dochované minimální délky 3,8 m a 5,8 m šířky s orientací SSZ-JJV. Možný pozůstatek třetí stavby představuje žlábek (obj. 348) orientovaný shodně s předchozími strukturami (SSV-JJZ) o délce 2,5 m. Ze svrchní vrstvy soujámí (obj. 347) pochází velké množství štípané industrie (rámcově přes 1000 ks čepelí, úštěpů a jader). Kromě keramiky a výše zmíněné štípané industrie byly z výplní objektů získány i broušené nástroje, zlomky zvířecích kostí a pozůstatky lidského skeletu (obj. 360).

Pohřebiště KŠK navazuje na zjištění z předchozí sezóny 2017 (Kalábek 2018, 151). V linii dlouhá 73 m bylo zachyceno šest dalších kostrových hrobů (H17, H18, H121, H166, H197, H242). V obdélných hrobových jamách s rozměry 1,48–2,3 × 1–1,9 × 0,18–0,88 m a s orientací SSV-JJZ (H17), SSZ-JJV (H18), S-J (H121), JZ-SV (H166), JJZ-SSV (H197), J-S (H242) byly zachyceny pozůstatky téměř strávených skeletů s pohřební výbavou skládající se z keramiky (poháry, hrnce, džbány, misky), štípané industrie, broušené industrie (sekera, sekeromlat) a měděných ozdob (kroužky, spirálky). Rozmístění hrobových jam naznačuje, že zde byly původně mohylové násypy.

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Literatura

Kalábek, M. 2004: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.

Kalábek, M. 2014: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 184.

Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(1), 195.

Kalábek, M. 2018: Olomouci (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 59(1), 150–151.

Vránová, V. 2009: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbesova Straže. Jordanów Kultur. Siedlung. Schnurkeramik. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. SLAVONÍN, OKR. OLOMOUC)

Za Křenkovým. Ulice Františka Řeháka. Lengyelská kultura. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: S-JSTK (X:Y) –
1123854.87:548190.68; 1123851.62:548152.17;
1123889.88:548168.18; 1123889.63:548204.43.

V červenci a srpnu 2018 provedli pracovníci Archeologického centra Olomouc záchranný výzkum na stavbě budoucích rodinných domů v Olomouci-Slavoníně (p. č. 533/199, 533/200, 533/201). Lokalita leží na mírném svahu obráceném k východu s nadmořskou výškou 210–212 m. Na skryté ploše o velikosti 0,37 ha bylo prozkoumáno 36 sídlištních objektů datovaných do eneolitu (lengyel) a latěnu.

Časně eneolitickému osídlení náleží rozsáhlé lengyelské soujámí s bohatými nálezy keramiky a mazanice. Na několika zlomcích keramiky byla rozpoznána bílá barva.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Františka Řeháka Straže. Lengyel Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTROKOVICE (K. Ú. KVÍTKOVICE U OTROKOVIC, OKR. ZLÍN)

„Chmelín“. KŠK. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace stavby: ZM ČR 1:10 000 list 25-31-24, blízké okolí bodu 154/53 mm od Z/J s.č.

Rozsáhlejší předstihový výzkum JV obchvatu Otrokovic (podrobněji viz oddíl *Doba bronzová*) zasáhl

také k severozápadu exponovaný svah návrší s pomístním názvem „Chmelín“, kde byly kromě většího množství sídlištních objektů prozkoumány také dvě situace interpretované jako hroby kultury se šňurovou keramikou. V prvním případě se jednalo o bázi hrobu, jehož původní rozměry nebylo možné identifikovat, jelikož byl silně narušen erozí a mechanickou skrývkou. V tomto hrobě se dochovala pouze jedna z dolních končetin ve skrčené poloze (uložení jedince pravděpodobně na levém boku s hlavou k jihu). Další hrobová jáma, nacházející se bezprostředně poblíž výše popsané situace měla kvadratický půdorys se zaoblenými rohy o rozměrech přibližně 200 × 160 cm a byla orientovaná téměř přesně ve směru sever-jih. Díky nevhodným půdním podmínkám se v hrobě bohužel nedochoval skelet (tato situace se opakovala téměř na celé lokalitě – viz např. nitranské hroby v oddílu *Doba bronzová*, ani ve výplních sídlištních objektů se prakticky nedochoval žádný osteologický materiál, který je ve většině případů všední a hojnou součástí nálezových souborů) a nebylo tak možné určit uložení pohřbu. Milodary v hrobě byly velmi skromné a omezily se pouze na jeden exemplář misky moravského typu a silicitové škrabadlo.

Adam Fojtík, Miroslav Popelka

Resumé

Otrokovice (Kvítkovice u Otrokovic Cadastre, Zlín District), “Chmelín”. Among the objects excavated in the route of the planned D55 highway, there were two graves belonging to the Corded ware culture.

POPŮVKY (K. Ů. POPŮVKY U BRNA, OKR. BRNO-VENKOV)

Mezi ulicemi Nová a Vintrova. KZP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Záchranným archeologickým výzkumem pod záštitou Archeologického ústavu Moravského zemského muzea se podařilo zachytit pokračování pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry, které bylo objeveno v roce 2017. Při výstavbě nové haly bylo v měsících květnu a červnu odkryto celkem 31 hrobů, z nichž 28 lze spolehlivě datovat do této kultury. Hroby byly rozprostřeny do tří okrsků, dvou menších (na J a SV části skryté plochy) a jednoho většího, který byl situován zhruba ve středu zkoumané plochy. Ve třech případech se objevily žárové pohřby: první byl rozptýlen do sídlištního objektu. Druhý byl situován samostatně a třetí žárový pohřeb se nacházel v jedné jámě spolu s kostrovým pohřbem. Šlo tak o jediný birituální hrob na dosud prozkoumané části pohřebiště. Ve většině případů se jednalo o hroby žen ve věku od pěti do padesáti let. Výbavu hrobů tvořila převážně

keramika, v několika málo případech kostěné knoflíky s tzv. V-vrtáním (ženské hroby) a lukostřelecké šipky a nátepní destičky (jako výbava mužských hrobů). Ve třech hrobových jamách byly doloženy měděné dýky a v jednom z hrobů dokonce drobný zlatý plíšek. Objevily se rovněž jantarové a kostěné ozdoby.

Zdeněk Hájek, Alžběta Čerevková, Zdeněk Tvrď

Resumé

Popůvky (Popůvky u Brna Cadastre, Brno-venkov District), between Nová and Vintrova Streets. Bell-beaker culture. Burial ground. Rescue excavation.

PROSTĚJOV (OKR. PROSTĚJOV)

„Za tržištěm“, parcela č. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9 a 7357/10. KŠK. Sídlíště, pohřebiště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1:10000, list 24-24-13, 101:288, 115:314, 113:314, 112:315, 119:327, 140:316, 125:288, 118:291, 113:281)

V období od 4. září 2017 do 30. dubna 2018 probíhal v prostějovské průmyslové zóně rozsáhlý záchranný archeologický výzkum vyvolaný rozšířením výrobního areálu společnosti MUBEA SBS Prostějov. Na skryté ploše s výměrou přesahující 6 ha bylo prozkoumáno a zdokumentováno téměř 650 archeologických objektů reflektujících nebývale intenzivní právě a raně historické osídlení místa.

Významným zjištěním je skupina asi 25 sídlištních jam a 10 kostrových hrobů poskytujících archeologické nálezy odpovídající závěru lokálního vývoje kultury se šňurovou keramikou (obr. 6) provázející nás závěrem pozdní doby kamenné.

Pavel Fojtík

Resumé

Prostějov (Bez. Prostějov), „Za tržištěm“, Parz. Nr. 7346, 7351, 7352, 7353, 7357/1, 7357/9 und 7357/10. Schnurkeramik. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.